

SPREK VOOR ZICH

Behandelprogramma voor kinderen met selectief mutisme

Dr. M.V. de Jonge,

Drs. H.M.W. van Braam van Vloten

en drs. J.D. de Pagter (2011)

www.spreekvoorzich.nl

Kosten: € 60 per inlogcode per cliënt

Op het afgelopen najaarscongres van de VGCI werd een nieuwe behandeling gelanceerd: 'Spreek voor zich'. Het is een gedragstherapeutisch behandelprogramma voor kinderen tussen de vier en acht jaar met selectief mutisme. Selectief mutisme is een angststoornis waarbij kinderen in sommige situaties consequent niet praten. Ze spreken bijvoorbeeld niet op school of in alledaagse sociale situaties buitenshuis. Het komt bij een tot zeven op de 1000 kinderen voor, iets vaker bij meisjes (60%) dan bij jongens en openbaart zich meestal rond het vijfde jaar. De oorzaak is vaak sociale angst en een geremd temperament. In 2003 hebben Max Guldner en Els Wippo een behandelprotocol gepubliceerd voor deze stoornis (*Kind en Adolescent Praktijk*, 3, 16-24) en in 2010 hebben Guldner en medewerkers hun eerste voorzichtige onderzoeksresultaten gepresenteerd (*Kind en Adolescent Praktijk*, 4, 160-166). Hun protocol is een stapsgewijze en systematische bekrachtiging van het gewenste spreekgedrag (graduele exposure) en hanteert technieken als shaping en fading naast modeling. Er zijn tien stappen in de behandeling waarna een oefenfase volgt en tot slot de afsluitingsfase. De behandeling vindt bij voorkeur plaats waar het selectief mutisme zich voordoet, dus vaak op school, met de leerkracht als cotherapeut. Het nieuwe protocol van De Jonge en collega's gaat ook stapsgewijs te werk door middel van graduele exposure en maakt gebruik van shaping, fading en modeling, maar is uitgebreider beschreven, is speelser en heeft een serious game te weten het 'Luiderslot' toegevoegd. Via een beveiligd webportaal zijn alle materialen te vinden, wordt informatie uitgewisseld en kan de voortgang van het kind worden gevolgd. Er zijn tips voor thuis en op school, spel-ideeën en werkbladen voor in de therapie, en het kind krijgt toegang tot het 'Luiderslot'. Dit is een geheimzinnig kasteel met een hele hoge, spannende toren. Deze toren is

betoverd: alle kleuren en geluiden zijn verdwenen en het kind kan de toren weer vullen met geluid en kleur door opdrachtjes te doen. Het kind helpt het kleine draakje om ingrediënten te vinden voor zijn toverdrank om weer kleur en geluid te brouwen. Ook ouders, klasgenoten en leerkrachten kunnen daarbij helpen. Het ziet er erg aantrekkelijk uit en sluit heel goed aan bij de belevingswereld van kinderen. De behandeling bestaat uit wekelijkse sessies van 45 minuten. De therapeut heeft toegang tot het gehele webportaal en schaft ook de inlogcode aan, waardoor het programma van start kan gaan. Het bedrag voor de inlogcode wordt gestort op rekening van de Stichting Selectief Mutisme, die zonder winst oogmerk werkt aan uitbreiding van het behandelprogramma. Zo willen ze graag nog meer verhaaltjes laten voorlezen in het 'Luiderslot', want veel kinderen uit de doelgroep kunnen nog niet lezen. Ook is het de bedoeling om instructiefilmpjes te gaan toevoegen. Ouders en leerkracht hebben beperkte toegang tot het behandelprogramma, maar kunnen de ontwikkeling van het kind goed volgen. Wat vooral een verademing is dat je snel en frequent via het webportaal kan communiceren met ouders, maar vooral met de leerkrachten. Normaal gesproken ben je vaak tijdenlang bezig om een leerkracht te pakken te krijgen voor overleg. Maar door deze manier van communiceren gaat het razendsnel en efficiënt. Ook hoeft daardoor de behandeling niet meer op school plaats te vinden, wat een hoop reistijd en geld spaart.

Elk kind doorloopt de verschillende stappen/fases in eigen tempo, waardoor het niet goed te voorspellen is hoe lang een therapie zal duren. De meeste kinderen voltooien het programma in vijf tot twaalf maanden.

Vooralsnog is er alleen een pilot-onderzoek gedaan naar dit behandelprogramma (tien kinderen), maar de Jonge en collega's willen graag verder onderzoek doen. Daarom vragen ze aan alle gebruikers van het programma of hun gegevens anoniem gebruikt mogen worden voor wetenschappelijk onderzoek. We kijken uit naar een artikel over het komende onderzoek, wellicht in *Kind en Adolescent Praktijk*.

Sacha Lucassen